

# ÚTVAR HLAVNÍHO ARCHITEKTA

rozhoda ke zřízení útvaru pro Statutární město  
Jablonec nad Nisou

*Plánování se skládá z 80% komunikace a 20% představivosti.*

*(ERIC VAN DER KOOIJ - team leader of the Team Metropolitan region Amsterdam)*

Ing. arch. Petr Klápště

verze 2014-11-13

## 1 Legislativně nedefinovaná pozice a velká očekávání

Úloha hlavního architekta není definovaná platnou legislativou; jeho pojetí je neseno v rovině obecné představy utvářené spíše průnikem tradovaných vzorů<sup>1</sup> (často historických z období první republiky) a zkušeností z konkrétních měst. Proto je nezbytné pro konkrétní případ stanovit, jaké pravomoci a odpovědnosti ponese.

Tato rozvaha nejprve shrnuje činnosti vykonávané obcí s rozšířenou působností (jíž Jablonec je) v přenesené působnosti (státní správa) a samostatné působnosti (samospráva – resp. příprava podkladů pro samosprávu) připadající v úvahu pro útvary hlavního architekta a dále nastiňuje, které z nich a jak by bylo vhodné přiřadit do organizační struktury útvaru. Využité dokumenty, podklady a zkušenosti jsou uvedeny na závěr.

## 2 Přehled úkolů a pravomoci potenciálně připadající v úvahu

### 2.1 Rámec činnosti

Hlavní legislativní ustanovení vymezující možné pole působnosti útvaru hlavního architekta jsou následující:

- Obec je povinna pečovat o všestranný rozvoj svého území podle § 2 zákona o obcích<sup>2</sup>.
- Obec má právo zřizovat jako iniciační a poradní orgány komise a výbory, v rámci nichž může architekt města vykonávat svou odbornou činnost (§ 117 a § 122 zákona o obcích). A tím informovat debatu o rozvoji města a roli jednotlivých staveb v celku.
- Obec je podle § 85 stavebního zákona účastníkem všech územních řízení na svém správním území, ve kterých může svá vyjádření podávat například na základě doporučení městského architekta, nebo ji může městský architekt přímo zastupovat.
- Podle § 174 stavebního zákona<sup>3</sup> lze v územních, stavebních a dalších řízeních využít součinnosti experta vědeckého nebo specializovaného odborného pracoviště; v případě architekta je odborně relevantní zejména pro upřesňování obecných požadavků legislativy pro konkrétní podmínky.
- Naplňování cílů a úkolů územního plánování uvedené v § 18 a 19 stavebního zákona se rovněž v několika bodech (odstavcích) neobejde bez expertní spolupráce.

Role městského architekta v tomto rámci je do značné míry „měkká“ – obsahuje velké množství koordinace a komunikace a její komplexnost klade a vysoké nároky na znalosti a dovednosti<sup>4</sup>.

---

<sup>1</sup> Zavedení hlavního architekta bylo častým tématem programů politických stran v posledních dvou obecních volbách; stojí za tím náročná poptávka veřejnosti po odstranění nekoncepčních zásahů do města a územního plánu a po určité, méně zpolitizované, odborné garanci rozvoje města. Tato očekávání často romanticky formuje představa moudré vážené osobnosti prvorepublikového, trochu starosvětského typu (vzor Josef Gočár v Hradci Králové či literární představa „stavebního rady“) spíše než pochopení soudobé podoby vyspělého řízení a plánování na západě – založeného na týmové mezioborové spolupráci, komunikaci a participaci a datech geografických informačních systémů.

<sup>2</sup> (2) Obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů; při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem.

<sup>3</sup> Expertní součinnost: (1) V souvislosti s územním a stavebním řízením, s posuzováním způsobilosti stavby k užívání, se změnami v užívání stavby, s odstraňováním stavby, s dohledem a uplatňováním svých zvláštních pravomocí může stavební úřad zabezpečit součinnost autorizovaného inspektora, znalce a vědeckého nebo jiného specializovaného odborného pracoviště.

<sup>4</sup> Česká komora architektů popisuje aktivní roli městského architekta následovně: Jde o komplexní výkon činnosti architekta při udržování a rozvoji sídla z hlediska architektonického, urbanistického, estetického a výtvarného, územně plánovacího,

## 2.2 Přehled možných úkolů a pravomocí – dle praxe ve statutárních městech

Přehled vychází z rešerše úkolů a pravomocí útvaru hlavního architekta, případně jinak pojmenovaných útvarů zaměřených na územní rozvoj, ve statutárních městech. Přehledná tabulka rešerše je dále v kapitole 4. *Přehled situace v ostatních statutárních městech.*

### 2.2.1 Přenesená působnost

- **Výkon činnosti úřadu územního plánování** (pořizování územně analytických podkladů, územních plánů, regulačních plánů a územních studií) v plném rozsahu dle Stavebního zákona.
- **Výkon činnosti orgánu památkové péče** v plném rozsahu svěřeném obecním úřadům obcí s rozšířenou působností podle Zákona o státní památkové péči.
- **Výkon činnosti obecního stavebního úřadu** – v ojedinělých případech útvar hlavního architekta vykonává část těchto činností spojených s územním rozhodováním (vyznačeny kurzívou) s tím, že ostatní činnosti vykonává útvar označovaný jako „stavební“ nebo přímo „stavební úřad“:
  - vydává rozhodnutí o umístění stavby nebo zařízení, o změně využití území, o změně vlivu užívání stavby na území, o ochranném pásmu, o dělení nebo scelování pozemků,
  - rozhoduje ve zjednodušeném územním řízení,
  - rozhoduje ve společném územním a stavebním řízení
  - vydává územní souhlas k záměru žadatele,
  - uzavírá se žadatelem veřejnoprávní smlouvu o umístění stavby, o změně využití území, o změně vlivu užívání stavby na území, o provedení stavby
  - vydává stanoviska pro speciální stavební úřady,
  - provádí státní dozor v rozsahu stanoveném stavebním zákonem,
  - rozhoduje o výjimkách z obecných technických požadavků na výstavbu,
  - spojuje územní řízení s vybranými postupy při posuzování vlivů na životní prostředí podle zvláštního předpisu,
  - přijímá ohlašování jednoduchých staveb, terénních úprav, zařízení a udržovacích prací,
  - vydává stavební povolení,
  - provádí úkony ve zkráceném stavebním řízení,
  - povoluje změny staveb před dokončením a předčasné užívání a zkušební provoz staveb,
  - vydává kolaudační souhlasy,
  - povoluje a nařizuje odstraňování staveb, terénních úprav a zařízení,
  - provádí kontrolní prohlídky staveb,
  - nařizuje neodkladné odstranění stavby, nezbytné úpravy, nutné zabezpečovací práce a vyklizení staveb,
  - vypracovává výkazy o vydaných stavebních povoleních a bytové výstavbě pro Český statistický úřad,
  - povoluje nebo nařizuje obnovu řízení ve věcech, v nichž rozhodl stavební úřad magistrátu v posledním stupni,
  - provádí řízení o přestupcích a jiných správních deliktech podle stavebního zákona,
  - přiděluje čísla popisná,
  - vede archiv stavebního úřadu.

### 2.2.2 Expertní součinnost dle § 174 Stavebního zákona (viz výše pozn. 2)

- Navrhuje řešení rozporů při přípravě koordinovaného stanoviska a mezi stanovisky dotčených orgánů pro územní řízení.

---

dopravního a dalších. Je tedy supervizorem, koordinátorem a nositelem koncepce v uvedených oblastech, zároveň tvůrčím pracovníkem ve vybraných otázkách a expertním poradcem. Je nositelem profese v lokálních podmínkách. To klade velké nároky na jeho profesní připravenost a osobnostní charakteristiky. Zároveň to klade velké požadavky na koordinaci státní správy, samosprávy a politické reprezentace a jejich vůli s architektem města spolupracovat. Způsob výkonu funkce architekta města je úzce vázán na velikost sídla. Výsledkem optimálního využívání funkce architekta města však může být zajištění komplexní péče o sídlo, ochrana specifík a charakteristik daného sídla, shrnutá do pojmu ochrana a posilování „genia loci“, zvýšení kvality a hodnoty sídla v uvedených oblastech, zlepšení kvality prostředí, efektivnější vynakládání prostředků na investiční akce a zajištění udržitelného rozvoje sídla. Zlepšení celkového vnitřního i vnějšího obrazu sídla. Zlepšení komunikace mezi občany a vedením sídla, metoda propagace sídla i propagace jeho politické reprezentace.

- Vytváří podklady pro rozhodnutí o udělení výjimky z obecných technických požadavků na výstavbu
- Vytváří podklady pro územně plánovací informaci zpodrobňující obecná ustanovení legislativy
- Případně připravuje zadání pro vědecké pracoviště a udržuje s tímto pracovištěm kontakt.

### 2.2.3 Samostatná působnost

- Tvoří podklady i vlastní koncepční materiály v oblasti strategického a územního plánování:
  - podílí se na přípravě programu rozvoje města a jeho urbanistické a architektonické koncepce z hlediska průzkumů, rozborů, přípravých prací, strategických cílů a střednědobých programů;
  - zpracovává programové strategické a rozvojové dokumenty města a zabezpečuje jejich průběžnou konfrontaci s cíli a úkoly územního plánování, územním plánem města a jeho dlouhodobými rozvojovými strategiemi;
  - vytváří podklady pro zadávání územně plánovacích dokumentací pro určeného zastupitele dle § 47 a § 51 Stavebního zákona<sup>5</sup>.
  - vytváří podklady pro zástupce města při projednávání rozboru udržitelného rozvoje území v rámci pravidelné aktualizace územně analytických podkladů.
  - připravuje podklady pro vydání opatření o stavební uzávěře a územní opatření o sanaci území, které vydává dle § 6 odst. 6 písm. c) Stavebního zákona rada obce
  - zajišťuje zpracování programu regenerace městské památkové zóny
  - zajišťuje organizační podporu činnosti souvisejících výborů a komisí, vč. činnosti tajemníků výborů a komisí
  - zajišťuje agendu bezúplatných převodů pozemků ze správy PF ČR na město
  - připravuje zapojování veřejnosti
- Spravuje prostorová data:
  - definuje sledované jevy a informace pro potřeby rozhodování samosprávy nad rámec legislativních požadavků a stanovuje standardy jejich sledování a ukládání,
  - zajišťuje městský geografický informační systém a soustavně spravuje data popisující technické podmínky pro územní plánování (místní komunikace a jejich údržba, veřejná zeleň, koncepce ÚSES, současné využití území atd.) a mapové podklady (digitální mapy, ortofotomapy, digitální územně-plánovací podklady a inženýrské sítě, oborové plány),
- Zastupuje město v územních řízeních a provádí související dohled.
  - posuzuje rozvojové projekty dalších subjektů – investorů a připravuje k nim za město stanovisko
  - tvoří požadavky (zastavovací podmínky) jako podklad pro prodeje obecních nemovitostí.
  - kontroluje splnění podmínek developery před předáním komunikací do vlastnictví města.
- Připravuje zadání projektů, jejich vedení a realizaci staveb města – útvary hlavního architekta v některých městech vykonává část těchto činností spojených se zadáváním (vyznačeny kurzívou), ostatní činnosti vykonává útvary zpravidla pojmenovaný jako investiční:
  - *zajišťuje pořádání architektonických soutěží*
  - *připravuje zapojování veřejnosti do jednotlivých projektů*
  - *připravuje podklady pro rozpočet a rozpočtový výhled*
  - *kompletně řídí projektovou přípravu, objednává projektovou dokumentaci u projektových ateliérů,*
  - *zajišťuje podklady pro oddělení dotací pro zpracování žádostí o dotaci, pro zprávy o průběhu akce, pro vyhodnocení dotace a pro další aktivity spojené s plněním podmínek dotace,*

---

<sup>5</sup> § 47 Zadání územního plánu: (1) Na základě rozhodnutí zastupitelstva obce o pořízení územního plánu, na základě územně analytických podkladů a s využitím doplňujících průzkumů a rozborů, pořizovatel ve spolupráci s určeným členem zastupitelstva (dále jen „určený zastupitel“) zpracovává návrh zadání územního plánu. V návrhu zadání stanoví hlavní cíle a požadavky na zpracování návrhu územního plánu, případně vymezí řešené území u územního plánu pro vymezenou část území hlavního města Prahy.

§ 51 (1) Pořizovatel ve spolupráci s určeným zastupitelem vyhodnotí výsledky projednání návrhu územního plánu a zajistí řešení případných rozporů (§ 4 odst. 8); na základě vyhodnocení výsledků projednání, výsledku řešení rozporů a vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území, pokud se zpracovává, zajistí upravení návrhu.

- zajišťuje projednání projektů se správcí dotčených objektů a pozemků v době projektové přípravy a předává dokončené projekty (fyzicky i účetně) správcům, na vyzvání poskytuje součinnost správcům dokončených projektů při reklamačním řízení,
  - zajišťuje všechna příslušná vyjádření a povolení k realizaci, a to buď vlastní činností, nebo tuto službu objednává u externistů,
  - zajišťuje a dojednává uzavření všech smluv potřebných pro realizaci projektů a smluv pro řádný provoz dokončeného projektu (smlouvy o věcných břemenech, smlouvy o spolufinancování, apod.),
  - kompletně řídí realizaci projektu, objednává realizaci projektů,
  - zajišťuje autorský dozor na stavbách města objednaním u projektových ateliérů,
  - zajišťuje technický dozor stavebníka na stavbách města, a to buď vlastní činností, nebo objednaním u externistů,
  - zajišťuje dohled na BOZP na stavbách města objednaním u oprávněných osob,
  - při objednávání uvedených činností postupuje dle směrnice k veřejným zakázkám
  - zajišťuje povolení pro užívání dokončených staveb,
  - zajišťuje či poskytuje součinnost při reklamacích;
- ➡ Navrhuje drobné úpravy zeleně, veřejných prostranství a komunikací. Vyjadřuje se k volbě typových prvků mobiliáře.
- ➡ Iniciuje rozvoj a investice třetích stran
- vytipovává lokality pro zlepšení a investice
  - hledá investory

### 3 Úspořádání: útvar vs. jednotlivec vs. poradní sbor

Při úvahách o zapojení činnosti architekta se objevují v zásadě podoby – útvar či funkce v rámci magistrátu anebo poradní sbor. Je třeba si uvědomit, že se jedná o dva různé nástroje s různými možnostmi a výhodami i nevýhodami; nejsou zaměnitelné. Proto je zde uveden přehled.

#### 3.1 Útvar hlavního architekta jako odbor nebo oddělení magistrátu = zaměstnanci

- + Samospráva může zaměstnance průběžně úkolovat a flexibilně si ho zvát na jednání.
- + Osobní odpovědnost jednotlivých zaměstnanců vyplývající z osobního rozhodování.
- + Může průběžně sledovat vývoj práce na všech úsecích a flexibilně reagovat a věnovat se i detailům, pokud je to třeba.
- + Může plnit roli odborného pracoviště pro expertní součinnost stavebnímu úřadu dle § 174 Stavebního zákona.
- Mzdové náklady (avšak jsou v odpovídajícím poměru cena / výkon).
- Klade odborné i manažerské nároky na vedoucího pracovníka.

#### 3.2 Externista na základě smlouvy o dlouhodobé expertní součinnosti = konzultant

- + Samospráva může externistu do určité omezené míry úkolovat a zvát si ho na jednání.
- + Osobní odpovědnost vyplývající z osobního rozhodování.
- Nemůže plnit roli odborného pracoviště pro expertní součinnost stavebnímu úřadu dle § 174 Stavebního zákona – pokud není externím partnerem coby právnická osoba univerzita či výzkumná instituce.
- Nemůže průběžně sledovat vývoj práce na všech úsecích a flexibilně reagovat a věnovat se i detailům, pokud je to třeba.

### 3.3 Poradní sbor

Poradní sbory bývají zřizovány pro konzultování důležitých rozhodnutí s větším množstvím odborníků. Objevují se buď sbory místních odborníků, kde členství je spíše čestná funkce (např. ve Vídni pravidelná obměna 1/3 členů po roce, tedy členství na 3 roky) nebo spíše placené menší sbory špičkových odborníků (častější v anglosaském a skandinávském prostředí) řešící výjimečné problémy a situace. Obecně lze u poradních sborů nalézt tyto silné a slabé stránky:

- + Postihuje více pohledů
- + Může mít oborově širší záběr
- Množství případů, kterým se může věnovat, je omezené (členové zpravidla nemají práci ve sboru jako výraznou část pracovního úvazku a jejich vyšší počet práci neurychluje, ale naopak zpomaluje).
- Sbor nemůže plnit roli odborného pracoviště pro expertní součinnost stavebnímu úřadu dle § 174 Stavebního zákona.
- Sbor nepracuje flexibilně dle okamžitých potřeb vedení; nemůže proto reagovat rychle nebo se účastnit soustavných intenzivních jednání.
- Nemůže průběžně sledovat vývoj práce na všech úsecích a flexibilně reagovat a věnovat se i detailům, pokud je to třeba.
- Příprava podkladů pro sbor externistů je náročnější, než pro zaměstnance magistrátu a radu – musí být více objasněn kontext.

#### 3.3.1 Poradní sbor z místních odborníků („srdcařů“)

- + Zná detailně prostor města i historický vývoj.
- + Může pracovat zdarma.
- Hrozí častý střet zájmů, pokud se sbor vyjadřuje k projektům nebo investičním prioritám mezi konkrétními projekty.
- Hrozí „zvyková slepota“ či neochota otevírat všem nepříjemná témata.

Poradní sbor složený z místních odborníků může být velmi cenný při pojmenovávání důležitých témat, vytipování míst k řešení. Dále při odhalování příčin nejasných problémů, jejichž příznaky se objeví. Naopak nevhodné je, aby se tento sbor dostával do střetu zájmů rozhodováním o projektech, na kterých pracovali jeho členové.

#### 3.3.2 Poradní sbor z předních kapacit

- + Zná světové trendy a postupy.
- + Nehrozí „zvyková slepota“ či neochota otevírat všem nepříjemná témata.
- Má velmi omezené časové možnosti.
- Je finančně náročný.

## 4 Přehled situace v ostatních statutárních městech

Ve většině případů útvar hlavního architekta plní úkoly přenesené i samostatné působnosti. Tabulka níže srovnává rozsah základních činností s důrazem na samostatnou působnost (nejsou uvedeny dvě situace – výkon činnosti orgánu památkové péče, což je relativně časté a výkon činnosti obecného stavebního úřadu, což je spíše ojedinělé) a uvádí i činnosti prováděné jinými útvary magistrátu.

| Město +<br>link                      | Úsek / odbor                                        | přenesená<br>působnost<br>(státní správa)<br>Úřad<br>územního<br>plánování | Samostatná působnost (samospráva)                                |                                                |                                                       |                                                     |                                                       | návrh<br>drobných<br>úprav zeleně,<br>prostranství a<br>komunikací |
|--------------------------------------|-----------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------|-------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|-------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------|
|                                      |                                                     |                                                                            | územní<br>plánování +<br>prostorová<br>data + zadání<br>projektů | zastupování<br>města<br>v územních<br>řízeních | strategické<br>plánování                              | příprava<br>projektů a<br>realizace<br>staveb města | dotace                                                |                                                                    |
| <a href="#">Brno</a>                 | úsek rozvoje<br>města                               | odbor<br>územního<br>plánování a<br>rozvoje                                | ?                                                                | ?                                              | kancelář<br>strategie<br>města                        |                                                     | odd.<br>implementace<br>evropských<br>fondů           |                                                                    |
|                                      | úsek technický                                      | odbor<br>územního a<br>stavebního<br>řízení                                |                                                                  |                                                |                                                       | investiční<br>odbor                                 |                                                       |                                                                    |
| <a href="#">České<br/>Budějovice</a> | útvar hl.<br>architekta                             |                                                                            | ?                                                                | ?                                              |                                                       |                                                     |                                                       |                                                                    |
|                                      | odbor úz.<br>plánování                              | x                                                                          |                                                                  |                                                |                                                       | odd. přípravy<br>a realizace<br>staveb              |                                                       |                                                                    |
|                                      | investiční odbor                                    |                                                                            |                                                                  |                                                |                                                       |                                                     |                                                       | x                                                                  |
| <a href="#">Děčín</a>                | odbor rozvoje a<br>veřejných<br>zakázek             |                                                                            |                                                                  |                                                | x                                                     |                                                     | x                                                     |                                                                    |
|                                      | odbor stavební<br>úřad                              | odd. Úřad<br>územního<br>plánování                                         |                                                                  |                                                | odd.<br>strategického<br>rozvoje a<br>řízení projektů | odd. přípravy<br>a realizace<br>staveb              | odd.<br>strategického<br>rozvoje a<br>řízení projektů |                                                                    |
|                                      | odbor místního<br>hospodářství a<br>majetku města   |                                                                            |                                                                  |                                                |                                                       |                                                     |                                                       | x                                                                  |
| <a href="#">Frýdek-<br/>Místek</a>   | odbor územního<br>rozvoje a staveb<br>ního řádu     | odd.<br>územního<br>rozvoje                                                | odd.<br>územního<br>rozvoje                                      | odd.<br>územního<br>rozvoje                    |                                                       |                                                     | odd.<br>územního<br>rozvoje                           |                                                                    |
|                                      | odbor investiční                                    |                                                                            |                                                                  |                                                |                                                       | ?                                                   |                                                       |                                                                    |
|                                      | odbor správy<br>obecního majet<br>ku                |                                                                            |                                                                  |                                                |                                                       |                                                     |                                                       | x                                                                  |
| <a href="#">Haviřov</a>              | odbor<br>územního<br>rozvoje (s hl.<br>architektem) | x                                                                          | X                                                                |                                                |                                                       |                                                     |                                                       |                                                                    |
|                                      | odbor investiční<br>výstavby                        |                                                                            |                                                                  |                                                |                                                       | X                                                   |                                                       |                                                                    |
|                                      | odbor správy<br>majetku                             |                                                                            |                                                                  | X                                              |                                                       |                                                     |                                                       |                                                                    |
| <a href="#">Hradec<br/>Králové</a>   | odd.<br>strategického<br>rozvoje                    |                                                                            |                                                                  |                                                | ?                                                     |                                                     | x                                                     |                                                                    |
|                                      | Odbor rozvoje<br>města                              |                                                                            |                                                                  | X                                              | X                                                     |                                                     |                                                       |                                                                    |
|                                      | Odbor<br>hlavního<br>architekta                     | x                                                                          | ?                                                                |                                                |                                                       |                                                     |                                                       |                                                                    |
| <a href="#">Chomutov</a>             | Investiční odbor                                    |                                                                            |                                                                  |                                                |                                                       | x                                                   |                                                       |                                                                    |
|                                      | Odbor projektů<br>a dotací                          |                                                                            |                                                                  |                                                |                                                       |                                                     | x                                                     |                                                                    |
|                                      | Odbor rozvoje,<br>investic a<br>majetku města       | odd. rozvoje<br>města                                                      | odd. rozvoje<br>města                                            | odd. rozvoje<br>města                          |                                                       | odd. rozvoje<br>města                               |                                                       | odd.<br>majetkoprávní                                              |
| <a href="#">Jihlava</a>              | Úřad územního<br>plánování                          | Odd.<br>územního<br>plánování                                              | Odd.<br>územního<br>plánování                                    | Odd.<br>územního<br>plánování                  | Odd.<br>územního<br>plánování                         |                                                     |                                                       |                                                                    |

| Město +<br>link                    | Úsek / odbor                                                        | přenesená<br>působnost<br>(státní správa)<br>Úřad<br>územního<br>plánování | Samostatná působnost (samospráva)                                |                                                 |                                                 |                                                     |                                          | návrh<br>drobných<br>úprav zeleně,<br>prostranství a<br>komunikací |
|------------------------------------|---------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------|-------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------|
|                                    |                                                                     |                                                                            | územní<br>plánování +<br>prostorová<br>data + zadání<br>projektů | zastupování<br>města<br>v územních<br>řízeních  | strategické<br>plánování                        | příprava<br>projektů a<br>realizace<br>staveb města | dotace                                   |                                                                    |
|                                    | Odbor rozvoje<br>města                                              |                                                                            |                                                                  |                                                 | Odd.<br>strategického<br>rozvoje                | Investiční odd.                                     | Odd.<br>strategického<br>rozvoje         |                                                                    |
| <a href="#">Karlovy<br/>Vary</a>   | Úřad územního<br>plánování a<br>stavební úřad                       |                                                                            |                                                                  |                                                 |                                                 |                                                     |                                          |                                                                    |
|                                    | Odbor rozvoje a<br>investic                                         |                                                                            |                                                                  |                                                 |                                                 |                                                     |                                          |                                                                    |
|                                    | Odbor strategií<br>a dotací                                         |                                                                            |                                                                  |                                                 |                                                 |                                                     |                                          |                                                                    |
| <a href="#">Karviná</a>            | Odbor rozvoje                                                       | Odd. strategií<br>a plánování                                              |                                                                  | Odd. strategií<br>a plánování                   | Odd. strategií<br>a plánování                   |                                                     |                                          |                                                                    |
| <a href="#">Kladno</a>             | Odd.<br>evropských<br>fondů a rozvoje<br>města                      |                                                                            |                                                                  |                                                 |                                                 |                                                     | x                                        |                                                                    |
|                                    | Úřad<br>architektury a<br>územního<br>plánování                     | x                                                                          |                                                                  |                                                 |                                                 |                                                     |                                          |                                                                    |
|                                    | Odbor investic a<br>správy majetku                                  |                                                                            |                                                                  |                                                 |                                                 | ?                                                   |                                          |                                                                    |
| <a href="#">Liberec</a>            | <b>Odbor hl.<br/>architekta</b>                                     | Odd.<br>územního<br>plánování                                              | Odd.<br>urbanismu a<br>architektury                              | Odd.<br>urbanismu a<br>architektury             |                                                 |                                                     |                                          |                                                                    |
|                                    | Odbor<br>strategického<br>rozvoje a dotací                          |                                                                            |                                                                  |                                                 | odd.<br>rozvojové<br>koncepce                   |                                                     | odd.<br>rozvojové<br>koncepce            |                                                                    |
|                                    | Odbor správy<br>veřejného<br>majetku                                |                                                                            |                                                                  |                                                 |                                                 | x                                                   |                                          |                                                                    |
| <a href="#">Mladá<br/>Boleslav</a> | Odbor stavební<br>a rozvoje města                                   | Odd. územní<br>ho plánování                                                |                                                                  |                                                 |                                                 | Odd. rozvoje<br>města                               |                                          |                                                                    |
|                                    | Odbor řízení<br>projektů                                            |                                                                            |                                                                  |                                                 |                                                 |                                                     | x                                        |                                                                    |
| <a href="#">Most</a>               | <b>Odbor rozvoje<br/>a dotací (s<br/>osobou hl.<br/>architekta)</b> | x                                                                          | X                                                                | X                                               | x                                               | x                                                   | x                                        |                                                                    |
| <a href="#">Olomouc</a>            | Odbor<br>evropských<br>projektů                                     |                                                                            |                                                                  |                                                 | odd.<br>integrovaných<br>plánů rozvoje<br>města | odd. přípravy<br>a realizace<br>projektů            | odd. přípravy<br>a realizace<br>projektů |                                                                    |
|                                    | Odbor<br>koncepce a<br>rozvoje                                      | odd.<br>územního<br>plánování a<br>architektury                            | odd.<br>územního<br>plánování a<br>architektury                  | odd.<br>územního<br>plánování a<br>architektury |                                                 |                                                     |                                          |                                                                    |
| <a href="#">Opava</a>              | <b>Odbor<br/>hlavního<br/>architekta a<br/>územního<br/>plánu</b>   | x                                                                          |                                                                  | X                                               |                                                 |                                                     |                                          |                                                                    |
|                                    | Odbor rozvoje<br>města a<br>strategického<br>plánování              |                                                                            |                                                                  |                                                 | X                                               |                                                     | x                                        |                                                                    |
|                                    | Odbor přípravy<br>a realizace<br>investic                           |                                                                            |                                                                  |                                                 |                                                 | X                                                   |                                          |                                                                    |
| <a href="#">Ostrava</a>            | <b>Útvar hlavního</b>                                               | odd. územní                                                                |                                                                  | odd.                                            |                                                 |                                                     |                                          |                                                                    |



| Město +<br>link                    | Úsek / odbor                                                          | přenesená<br>působnost<br>(státní správa)<br>Úřad<br>územního<br>plánování | Samostatná působnost (samospráva)                                |                                                |                                          |                                                     |                                                   | návrh<br>drobných<br>úprav zeleně,<br>prostranství a<br>komunikací                                    |
|------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------|------------------------------------------|-----------------------------------------------------|---------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                    |                                                                       |                                                                            | územní<br>plánování +<br>prostorová<br>data + zadání<br>projektů | zastupování<br>města<br>v územních<br>řízeních | strategické<br>plánování                 | příprava<br>projektů a<br>realizace<br>staveb města | dotace                                            |                                                                                                       |
|                                    | <b>architekta a<br/>stavebního<br/>řádu</b>                           | koncepce                                                                   |                                                                  | územního<br>plánu a<br>památkové<br>péče       |                                          |                                                     |                                                   |                                                                                                       |
|                                    | odbor investiční                                                      |                                                                            |                                                                  |                                                |                                          | *                                                   |                                                   |                                                                                                       |
| <a href="#">Pardubice</a>          | <b>Odbor<br/>hlavního<br/>architekta</b>                              | x                                                                          | X                                                                | X                                              |                                          |                                                     |                                                   | „zpracovává<br>jednoduchá<br>urbanistická a<br>architektonická<br>řešení pro<br>lokalitu ve<br>městě“ |
|                                    | Odbor rozvoje a<br>strategie                                          |                                                                            |                                                                  |                                                | Odd.<br>strategického<br>rozvoje města   |                                                     | Odd.<br>projektového<br>a dotačního<br>managmentu |                                                                                                       |
|                                    | Odbor majetku<br>a investic                                           |                                                                            |                                                                  |                                                |                                          | Odd. investic<br>a technické<br>správy              |                                                   |                                                                                                       |
| <a href="#">Plzeň</a>              | Odbor rozvoje a<br>plánování                                          |                                                                            |                                                                  |                                                |                                          |                                                     | ?                                                 |                                                                                                       |
|                                    | Odbor stavebně<br>správní                                             | x                                                                          |                                                                  | X                                              |                                          |                                                     |                                                   |                                                                                                       |
|                                    | Odbor investic                                                        |                                                                            |                                                                  |                                                |                                          | X                                                   |                                                   |                                                                                                       |
| <a href="#">Praha</a>              | odbor stavební<br>a územního<br>plánu                                 | x                                                                          |                                                                  |                                                |                                          |                                                     |                                                   |                                                                                                       |
|                                    | odbor<br>evropských<br>fondů                                          |                                                                            |                                                                  |                                                |                                          |                                                     | x                                                 |                                                                                                       |
|                                    | IPR                                                                   |                                                                            |                                                                  | X                                              | X                                        |                                                     |                                                   |                                                                                                       |
| <a href="#">Prostějov</a>          | <b>Odbor rozvoje<br/>a investic (s<br/>osobou hl.<br/>architekta)</b> |                                                                            |                                                                  | Odd. rozvoje<br>a investičních<br>záměrů       | Odd. rozvoje<br>a investičních<br>záměrů |                                                     | Odd. dotací<br>a projektových<br>řízení           |                                                                                                       |
|                                    | Stavební úřad                                                         | x                                                                          | X                                                                | X                                              |                                          |                                                     |                                                   |                                                                                                       |
| <a href="#">Přerov</a>             | Odbor<br>koncepce a<br>strategického<br>rozvoje                       | Odd.<br>územního<br>plánování                                              | Odd.<br>koncepce a<br>rozvoje města                              | Odd.<br>koncepce a<br>rozvoje města            |                                          |                                                     | Odd.<br>projektových<br>řízení a<br>správy dotací |                                                                                                       |
| <a href="#">Teplice</a>            | Odbor<br>územního<br>plánování a<br>stavebního řádu                   | x                                                                          | x                                                                | X                                              |                                          |                                                     |                                                   |                                                                                                       |
| <a href="#">Ústí nad<br/>Labem</a> | <b>Odbor rozvoje<br/>města (odd.<br/>hlavního<br/>architekta)</b>     | Odd.<br>územního<br>plánování s<br>úsekem GIS                              | Odd.<br>územního<br>plánování s<br>úsekem GIS                    | Odd.<br>územního<br>plánování s<br>úsekem GIS  | Odd.<br>strategického<br>rozvoje         |                                                     | Odd.<br>strategického<br>rozvoje                  |                                                                                                       |
|                                    | Odbor realizace<br>investičních<br>akcí                               |                                                                            |                                                                  |                                                |                                          | Odd. přípravy<br>investičních<br>akcí               | Odd. přípravy<br>investičních<br>akcí             |                                                                                                       |
| <a href="#">Zlín</a>               | <b>Odd.<br/>urbanismu a<br/>architektů</b>                            |                                                                            | X                                                                | X                                              |                                          |                                                     |                                                   | zajišťuje<br>návrhy úprav<br>parteru                                                                  |
|                                    | Odbor<br>stavebních a<br>dopravních<br>řízení                         | x                                                                          |                                                                  |                                                |                                          |                                                     |                                                   |                                                                                                       |

Poznámky k tabulce:

? = není explicitně zmíněno ve veřejně dostupných dokumentech.

\* pouze v Ostravě odděleno odd. podpory investic (projekty) a odd. přípravy a realizace investic

*Prakticky nikde není vyčleněna fce HA jako samostatná osoba nebo samostatný útvar v čele s nezpochybnitelnou autoritou významného architekta, jak v mnohých představách dosud přetrvává vzor arch. Josefa Gočára v Hradci Králové ve 20. a 30. letech první republiky, i když nešlo o funkci HA, ale zpracovatele ÚP a autora mnoha staveb v HK. Zde je však příklad **základu úspěšného rozvoje města**, a tím byla **spolupráce** velkorysé autority dlouholetého starosty dr. Františka Ulricha, který dokázal během 30ti let svého působení prosadit realizaci alespoň části koncepcí významného architekta J. Gočára. [Zdvihal 2011]*

## 5 Situace na Magistrátu Jablonce nad Nisou

*Magistrát není vybaven socioekonomickou datovou základnou pro odpovědné územní plánování, koncepčními dokumenty, postupy pro efektivní komunikaci s veřejností. Zaměstnancům chybí některé zkušenosti v oblasti zadávání a dozorování projekčních zakázek (nevyužívány soutěže o návrh, nezpracovávány prováděcí dokumentace), komunikace s veřejností, geoinformatiky i některých odborných znalostí a bude nezbytné tyto deficity dohánět; podporovat osobní růst zaměstnanců (školení, konzultace a mentoring, koučování) a provést organizační a personální změny. Vzhledem k platovým podmínkám a dlouhodobé nejistotě na úřednická místa nepřitáhneme zkušené profesionály v oboru, ale spíše absolventy a méně ambiciózní pracovníky ze soukromého sektoru. Plný spoleh na odbornou kvalitu práce úřadu tak bude možný v optimistickém odhadu po 2-3 letech intenzivní práce se zaměstnanci.*

### 5.1 Základní východiska

- Pro odpolitizování státní správy je třeba oddělení přenesené působnosti (státní správa) a samostatné působnosti (samospráva) do samostatného organizačního stromu připraveného k převedení pod tajemníka.
- Pro zajištění soustavné práce a průběžnou supervizi a ovlivňování staveb je nezbytné zařazení expertní součinnosti dle § 174 Stavebního zákona a zastupování města v územních řízeních.
- Pro zásadní rozhodnutí i detailní znalost území je vhodné jako doplnění ke specializovanému pracovišti zřídit pravidelně fungující sbor lokálních expertů a pro výjimečná témata ad hoc workshopy s předními kapacitami oboru.

### 5.2 Navrhovaná náplň činnosti útvaru

#### 5.2.1 Přenesená působnost

Činnosti v přenesené působnosti jsou zde jen vyjmenovány, aby bylo zřejmé, že drtivá většina z toho, co dnes spadá pod náměstka pro územní rozvoj, bude vyčleněna jako nezávislá státní správa do samostatného organizačního stromu připraveného k převedení pod tajemníka (=depolitizaci).

- výkon činnosti úřadu územního plánování;
- zpracování souhrnných vyjádření dotčených orgánů Magistrátu města Jablonec nad Nisou;
- výkon činnosti obecního stavebního úřadu
- výkon činnosti speciálního stavebního úřadu
- výkon činnosti orgánu památkové péče
- výkon činnosti dopravního úřadu
- agenda státní správy na úseku ochrany přírody;

- agenda státní správy na úseku ochrany lesů, myslivosti a rybářství;
- agenda rostlinolékařské péče;
- agenda státní správy na úseku ochrany zemědělského půdního fondu;
- agenda státní správy na úseku ochrany ovzduší;
- agenda státní správy na úseku odpadů;
- agenda státní správy na úseku ochrany zvířat;
- agenda státní správy na úseku vodoprávní úřad;

### 5.3 Navrhovaná organizační struktura útvaru

Organizační struktura je rozpracována ve variantách na škále od tradiční hierarchické stromové struktury (převažuje v ČR) po progresivní nehierarchický projektové řízení útvar (objevuje se u západních měst). Členění nelze oddělit od manažerských schopností konkrétních osob, které se podaří pro práci získat; nehierarchický útvar je podmíněn získáním pracovníků schopných tohoto způsobu řízení, případně pracovníků motivovaných se učit a kvalitních konzultantů, mentorů.

Navrhovaná struktura nahradí z části současně oddělení investiční výstavby (5 osob) a územního plánování (1 osoba). Uvedené počty osob jsou orientační, je možné, že při kvalitním řízení a motivaci bude možno vystačit s mírně menším počtem.

#### 5.3.1 Klasické pojetí – odbor členěný na oddělení

Odpovídá tradičnímu pojetí převažujícímu v českých statutárních městech i v Praze (jednotlivé kanceláře IPR). Vychází ze stromové byrokratické struktury, kde jsou činnosti přiřazeny k funkci. Je někdy neflexibilní a komunikace napříč odděleními může být problém.

| poradní sbor<br>místních<br>expertů<br>(=komise rady)                                                                                                                                  | Odbor hlavního architekta (1 vedoucí pracovník)                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | ad-hoc<br>workshopy<br>předních<br>expertů                                                                 |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                        | oddělení koncepce a<br>zastupování města                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | oddělení<br>geoinformatiky a<br>analýz                                                           | oddělení přípravy<br>projektů a parteru<br>města                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                            |
| Interpretuje<br>data a<br>informace o<br>území,<br>vytipovává<br>problematická<br>místa a místa<br>s potenciálem<br>pro<br>rozpracování a<br>řešení.<br>(nerozhoduje o<br>projektech!) | 1 architekt<br>1 architekt nebo<br>krajinařský architekt<br>1 humanitní specialista                                                                                                                                                                                                                                                         | 1 geoinformatik<br>(geograf, regionalista<br>apod.)<br>1 architekt nebo<br>krajinařský architekt | 4-5 osob: architekt(i),<br>krajinařský architekt,<br>stavební inženýři /<br>technici                                                                                                                                                                                                                                       | Ad hoc dle<br>tématu                                                                                       |
|                                                                                                                                                                                        | Zajišťuje expertní<br>součinnost dle § 174<br>Stavebního zákona<br>Tvoří podklady i<br>vlastní koncepční<br>materiály v oblasti<br>strategického a<br>územního plánování;<br>Zastupuje město v<br>územních řízeních a<br>provádí související<br>dohled u strategicky<br>významných staveb;<br>Iniciuje rozvoj a<br>investice třetích stran; | Spravuje a tvoří<br>prostorová data;<br>Tvoří podklady pro<br>činnost ostatních<br>oddělení.     | Připravuje zadání<br>projektů, jejich vedení<br>pro realizaci staveb<br>města;<br>Navrhuje drobné<br>úpravy zeleně,<br>veřejných prostranství<br>a komunikací.<br>Vyjadřuje se k volbě<br>typových prvků<br>mobiliáře;<br>Zastupuje město v<br>územních řízeních a<br>provádí související<br>dohled u ostatních<br>staveb; | Tvoří<br>prognózní<br>podklady,<br>náměty a<br>rozvahy pro<br>klíčové<br>koncepční<br>rozhodnutí<br>města. |

#### 5.3.2 Klasické pojetí s méně odděleními

Varianta předchozího s tím, že pro jeho malou velikost není vyčleněno samostatné oddělení koncepce. Již se více uplatňuje flexibilnější projektové řízení.

| poradní sbor<br>místních<br>expertů<br>(=komise rady)                                                                 | Odbor hlavního architekta (1 vedoucí pracovník)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | ad-hoc<br>workshopy<br>předních<br>expertů                                         |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                       | oddělení koncepce, zastupování<br>města a geoinformatiky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | oddělení přípravy projektů a<br>parteru města                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                    |
| Interpretuje data a informace o území, vytipovává problematiku místa a místa s potenciálem pro rozpracování a řešení. | 1 architekt<br>1 architekt nebo krajinářský architekt<br>1 humanitní specialista<br>1 geoinformatik (geograf, regionalista apod.)<br>Zajišťuje expertní součinnost dle § 174 Stavebního zákona<br>Tvoří podklady i vlastní koncepční materiály v oblasti strategického a územního plánování;<br>Zastupuje město v územních řízeních a provádí související dohled u strategicky významných staveb;<br>Spravuje a tvoří prostorová data;<br>Iniciuje rozvoj a investice třetích stran; | 4-5 osob: architekt(i), krajinářský architekt, stavební inženýři / technici<br><br>Připravuje zadání projektů, jejich vedení pro realizaci staveb města;<br>Navrhuje drobné úpravy zeleně, veřejných prostranství a komunikací. Vyjadřuje se k volbě typových prvků mobiliáře;<br>Zastupuje město v územních řízeních a provádí související dohled u ostatních staveb; | Tvoří prognózní podklady, náměty a rozvahy pro klíčové koncepční rozhodnutí města. |

### 5.3.3 Pojetí nehierarchického projektově řízeného odboru

Jedná se o plochou strukturu, kde vedoucí pracovníci pro jednotlivé akce staví týmy z různých zaměstnanců, často i se zapojením zaměstnance jiného odboru. Umožňuje lepší horizontální komunikaci a výtěžnost pracovníků, ale vyžaduje vedoucí pracovníky schopné projektového řízení a motivované řadové pracovníky s určitou mírou vlastní iniciativy. Tento model se v ČR příliš nevyskytuje, ale objevuje se v progresivních městech západní Evropy (Amsterdam, Londýn, Kodaň)

| poradní sbor<br>místních<br>expertů<br>(=komise rady)                                                                 | Odbor hlavního architekta (1 vedoucí pracovník)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | ad-hoc<br>workshopy<br>předních<br>expertů                                         |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                    |
| Interpretuje data a informace o území, vytipovává problematiku místa a místa s potenciálem pro rozpracování a řešení. | 8-9 osob: architekti, stavební inženýři / technici, krajinářský architekt<br>geoinformatik (geograf, regionalista apod.)<br>dopravní inženýr<br>Zajišťuje expertní součinnost dle § 174 Stavebního zákona<br>Tvoří podklady i vlastní koncepční materiály v oblasti strategického a územního plánování;<br>Zastupuje město v územních řízeních a provádí související dohled;<br>Spravuje a tvoří prostorová data;<br>Iniciuje rozvoj a investice třetích stran;<br>Připravuje zadání projektů, jejich vedení pro realizaci staveb města;<br>Navrhuje drobné úpravy zeleně, veřejných prostranství a komunikací;<br>Vyjadřuje se k volbě typových prvků mobiliáře; | Tvoří prognózní podklady, náměty a rozvahy pro klíčové koncepční rozhodnutí města. |

## 6 Použité podklady

### 6.1 Odborné texty a prameny

- Zdvihal, Vladimír (2011): Hlavní architekt statutárního města České Budějovice – Podklad pro zřízení nové pracovní pozice.
- Česká komora architektů: Městský architekt (citováno 11/2014) [https://www.cka.cz/cs/media/prilohy/souhrnny\\_material\\_am\\_web\\_140930\\_final.pdf](https://www.cka.cz/cs/media/prilohy/souhrnny_material_am_web_140930_final.pdf)
- Plos, Jiří (2012): K funkci „hlavního architekta“ / „architekta města“. In *Bulletin České komory architektů*, 4/2012 <http://issuu.com/bulletincka/docs/bulletin42012>
- Plos, Jiří (2012): Poradní sbory expertů a jejich činnost. In *Bulletin České komory architektů*, 4/2012 <http://issuu.com/bulletincka/docs/bulletin42012>
- Hugová, Markéta (2014): tabulka srovnání organizačního uspořádání činností souvisejících s územním rozvojem statutárních měst – stav 10/2014

### 6.2 Legislativa

- 128/2000 Sb. Zákon o obcích (obecní zřízení) ve znění pozdějších předpisů
- 183/2006 Sb. Zákon o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) ve znění pozdějších předpisů